

22 384 (R 1419)

Briefwisseling tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van Canada houdende een overeenkomst inzake tewerkstelling van gezinsleden van diplomaten; 's-Gravenhage, 1 mei 1991

Nr. 1

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 1 november 1991.

De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens een van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of door de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen of van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 1 december 1991.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 21 oktober 1991

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 1 mei 1991 te 's-Gravenhage tot stand gekomen briefwisseling tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van Canada houdende een overeenkomst inzake tewerkstelling van gezinsleden van diplomaten (Trb. 1991, 86).²

Een toelichtende nota bij de overeenkomst treft U eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 1 november 1991 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add.art. XXI, GW; Art. 61, (3), G.W. 1972, en Art. 24 Statuut.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

TOELICHTENDE NOTA

Algemeen

In toenemende mate wordt de noodzaak gevoeld om gezinsleden van in het buitenland werkzame ambtenaren aldaar ook in staat te stellen betaalde werkzaamheden te verrichten. Het betreft de gezinsleden van diplomatieke en beroepsconsulaire ambtenaren en van leden van administratief en technisch personeel en dienstpersoneel van diplomatieke, beroepsconsulaire en andere permanente vertegenwoordigingen in het buitenland. De traditionele rol van met name de partners van deze ambtenaren heeft de laatste jaren een wijziging ondergaan. Velen van hen hebben sterk de behoefte een eigen maatschappelijke rol te vervullen, veelal door het verrichten van betaalde werkzaamheden buiten de diplomatieke sfeer.

Aangezien vrijwel alle landen een restrictief beleid voeren ten aanzien van het verstrekken van werkvergunningen aan buitenlanders, kunnen bedoelde gezinsleden in de praktijk slechts in staat worden gesteld een werkkring te vinden door het sluiten van daartoe strekkende bilaterale verdragen.

Reeds eerder, in 1986, werd door het Koninkrijk een vergelijkbare overeenkomst met de Verenigde Staten gesloten (Trb. 1986, 95 en 145).

Deze onderhandelingen lopen niet synchroon; elk land heeft een eigen specifieke situatie, wetgeving, opvattingen en wensen. Het zou onjuist zijn, en niet in het belang van de doelgroepen, te wachten met inwerking treden totdat een groot aantal overeenkomsten gereed is.

Ongelijkheid in de praktijk in de situatie van de werkende gezinsleden van diplomatiek personeel is niet te voorkomen. Niet elke ontvangstaats is bereid of in staat op basis van wederkerigheid met Nederland ter zake een verdrag te sluiten. Ook de voorwaarde voor – eenmaal toegelaten – werkenden verschillen van land tot land. Op basis van geldende EG-bepalingen hebben partners van diplomatiek personeel met een EG-nationaliteit rechtstreeks toegang tot de EG-arbeidsmarkt.

Voor zover nuttig worden hieronder de artikelen van de overeenkomst besproken.

Artikel 2

In het kader van deze overeenkomst wordt het begrip gezinsleden begreemd. Zo is er voor kinderen een leeftijdsgrens aangebracht. Ook vallen inwonende familieleden (bv. ouders of broers) niet onder de werking van de overeenkomst. De overeenkomst heeft betrekking op de echtgeno(o)t(e)/partner van de ambtenaar, de ongehuwde kinderen, de ongehuwde kinderen beneden de 25 jaar die als dagstudent onderwijs genieten aan een instituut voor hoger onderwijs, alsmede de ongehuwde kinderen die niet in staat zijn om voor zich zelf te zorgen in verband met enige geestelijke of lichamelijke handicap.

Over de opvatting dat «de facto husband or wife» onder de term «spouse» vallen, bestaat tussen het Nederlandse en het Canadese Ministerie van Buitenlandse Zaken geen verschil van mening.

Aan Canadese zijde bestaan staatkundige bezwaren tegen expliciete vermelding van een begrip als «de facto partner» in het verdrag. Terzake zij opgemerkt dat het Koninkrijk uiteraard streeft naar realisering van bepaalde in Nederland levende moderne sociaal/culturele concepten, maar deze niet mag of kan opdringen aan andere landen, binnen welke culturen de Nederlandse diplomaten en hun gezinsleden een aantal jaren zullen moeten leven en werken.

Artikel 3

Dit artikel bepaalt dat in beginsel er geen beperking wordt gesteld aan de aard van de dienstbetrekking. Wel dient betrokkene uiteraard in het bezit te zijn van de benodigde beroeps- en andere kwalificaties, waaronder, in voorkomend geval, het bezit van de Nederlandse c.q. Canadese nationaliteit.

Artikel 5

Krachtens het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer (Nederlandse tekst Trb. 1962, 159) en het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen (Nederlandse tekst Trb. 1981, 143) genieten inwonende gezinsleden van diplomatieke en beroepsconsulaire ambtenaren en van leden van het administratieve en technische personeel van diplomatieke en beroepsconsulaire vertegenwoordigingen immuniteit ten aanzien van de strafrechtelijke rechtsmacht van de ontvangende staat. Het eerste lid, onderdeel a, van artikel 5 van de onderhavige overeenkomst bevestigt dat dit beginsel blijft bestaan, ook indien deze gezinsleden werkzaamheden verrichten buiten de diplomatieke sfeer. Onderdeel b bepaalt evenwel dat in geval van een strafbaar feit, gepleegd in het kader van die werkzaamheden, de zendstaat deze immuniteit zal opheffen, tenzij die staat van mening is dat zulks in strijd is met zijn belangen.

De zendstaat behoudt hierbij dus een zekere mate van vrijheid. Reden hiervoor is dat het belang van de zendstaat in de vorm van een onbelemmerd en onafhankelijk functioneren van de uitgezonden ambtenaar in gevaar kan komen door een strafvervolgning van een van diens gezinsleden in de ontvangende staat. De regeling laat daarom toe, dat de zendstaat na ernstige overwegingen kan besluiten de immuniteit niet op te heffen.

Er mag vanuit worden gegaan dat deze regeling voldoende mogelijkheden biedt in een concrete situatie een voor beide partijen bevredigende oplossing te bereiken. Deze bepaling laat overigens onverlet de rechtsmacht van de ontvangststaat ten aanzien van rechtsvorderingen tot het vergoeden van schade tengevolge van handelen of nalaten in de uitoefening van de werkzaamheden (zie art. 6).

Het afstand doen van de immuniteit van rechtsmacht ten aanzien van strafrechtelijke procedures wordt ingevolge onderdeel c niet geacht in te houden het afstand doen van de immuniteit ten aanzien van de tenuitvoerlegging van het veroordelend vonnis. Hiervoor is een afzonderlijk afstand doen van de immuniteit noodzakelijk.

Artikel 6

Op grond van eerder genoemde verdragen van Wenen genieten de hier bedoelde gezinsleden met betrekking tot handelingen verricht in de vervulling van hun dienstbetrekking geen immuniteit ten aanzien van de civielrechtelijke en administratiefrechtelijke jurisdictie van de ontvangende staat. Artikel 6 bevestigt dit beginsel door te bepalen dat ten aanzien van diegenen die civielrechtelijke en administratiefrechtelijke immuniteit genieten op grond van die verdragen of op grond van enig ander internationaal verdrag, die immuniteit met betrekking tot aangelegenheden die voortvloeien uit de dienstbetrekking door deze overeenkomst is opgeheven. De ratio hiervan is dat het wenselijk is dat een persoon die een diplomatieke status bezit en die zich vrijwillig (buiten de diplomatieke sfeer) op de arbeidsmarkt begeeft, aangesproken kan worden voor de financiële schade geleden door derden, voortvloeiend uit handelingen verricht in de uitoefening van die werkzaamheden.

Artikel 7

Dit artikel stemt inhoudelijk overeen met de huidige in Nederland geldende regelingen op het gebied van diplomatieke vrijstelling van belastingen voor genoemde gezinsleden.

Artikel 8

Krachtens het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer zullen, indien de verrichte werkzaamheden niet inhouden voor de zendstaat verrichte diensten, ten aanzien van de werkende gezinsleden van diplomatieke ambtenaren en van leden van het administratieve en technische personeel de lokale regels met betrekking tot sociale zekerheid van toepassing zijn. Deze regel wordt in dit artikel bevestigd. De gezinsleden die betaalde werkzaamheden verrichten, zullen derhalve in de ontvangende Staat verzekerd zijn ingevolge alle sociale verzekeringen en dus ook voor alle sociale verplichtingen premieplichtig zijn.

Artikel 9

Bij beëindiging van de plaatsing van de betrokken ambtenaar is hij niet langer in de ontvangststaat werkzaam en voldoen zijn gezinsleden niet meer aan de definitie van gezinsleden zoals omschreven in artikel 2. Het onderhavige artikel bepaalt expliciet dat de toestemming om krachtens deze overeenkomst werkzaamheden te verrichten, in dat geval vervalst.

Verder wordt het wenselijk geacht door middel van dit artikel te voorkomen dat werkende gezinsleden op grond van hun verblijf en werkzaamheden krachtens deze overeenkomst, aanspraak kunnen maken op een verblijfstitel of een tijdelijke of permanente vergunning om arbeid te mogen verrichten na beëindiging van de plaatsing in Nederland en Canada van de buitenlandse ambtenaar tot wiens gezin zij behoren. Om die reden zal, voor wat de situatie in Nederland betreft, een aanvraag om toelating tot de arbeidsmarkt, ingediend na het einde van de toestemming krachtens deze overeenkomst, worden beschouwd als afkomstig te zijn van iemand die niet eerder in de zin van de Wet Arbeid Buitenlandse Werknemers in Nederland arbeid heeft verricht.

Artikel 10 – Koninkrijkspositie

De overeenkomst zal voor het gehele Koninkrijk gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek